

Ralph Erskine

Evangelische verootmoediging gegrond op het gelovig zien, dat God bevredigd is

Ezechiël 16 vs 63 - Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

Nadat de Heere Israël, in het voorafgaande van dit hoofdstuk krachtig overtuigd had van zonde en met zware oordelen had bedreigd, gedenkt Hij hier, in het slot van dit hoofdstuk, des ontfermens in het midden des toorns, en Hij eindigt al Zijn ernstige en dreigende woorden (vs. 60) met een lieflijk "evenwel." En, waarlijk, ontferming moet aan de zijde van God beginnen: "Evenwel zal Ik gedachtig wezen Mijns verbonds met u, in de dagen uwer jonkheid, en Ik zal met u een eeuwig verbond oprichten." En wat daarvan het gevolg zal zijn, zien wij in vers 61: "Dan zult gij uwer wegen gedenken en beschaamd zijn." Het is onze opmerking waardig, dat wanneer God zegt: "Ik zal aan Mijn verbond gedenken, Hij eraan toevoegt: "Gij zult aan uw zonden gedenken." Hieruit blijkt duidelijk, dat nooit een goede gedachte, nooit een boetvaardige gedachte in onze harten zou zijn opgekomen, als er geen gedachten van vrede en welbehagen in het hart van God waren geweest. Wanneer Hij aan Zijn verbond van ontferming voor ons gedenkt, zodat Hij niet aan onze zonden tegen ons gedenkt, dan gedenken wij tegen onszelf met schaamte aan onze zonden.

In het laatste gedeelte van dat vers voegt Hij er aan toe: Als gij uw zusteren, die groter zijn dan u, met degenen, die kleiner zijn dan u, aannemen zult": dat is, wanneer de volkeren van de heidenen, waarvan sommigen groter zijn dan u, en sommigen kleiner, beide oude en nieuwe, in de gemeenschap van de kerk zullen worden aangenomen, en als leden van de Kerk van God zullen worden erkend: "want ik zal u dezelve geven tot dochteren"; dat is, zij zullen Mijn gift aan u zijn als dochters; zij zullen worden gebakerd en opgevoed door dat Evangelie, dat uit Sion zal uitgaan, van de Joden: voor zover, dat Jeruzalem, dat beneden is, in zekere zin, de moeder kan worden genoemd, en het Jeruzalem, dat boven is, dat vrij is, als ons aller moeder zal worden erkend (Gal. 4:26). "Zij zullen uw dochters zijn, maar niet uit uw verbond"; dat is, uw verbond van plichten, of, dat u in een werkverbond verandert; niet uit dat oude verbond, dat verbroken is; maar uit dat verbond, krachtens welke belofte de wet in het hart geschreven, en de vreze Gods in het binnenste gegeven zal worden. Nu, wanneer u hen zult ontvangen, en wanneer Joden en heidenen in Christus het Verbondshoofd zullen verenigd zijn: "dan zult gij beschaamd zijn vanwege uw boze wegen." Gij zult u schamen wanneer u een heiden in het aangezicht ziet, als u gedenkt hoeveel erger dan de heidenen u was in de dagen van uw afvalligheid.

Hij geeft verder Zijn genadig voornemen te kennen: (Vs. 62) "Ik zal Mijn verbond met u oprichten." Hij had tevoren gezegd: "Ik zal met u een eeuwig verbond oprichten" (Vs. 60). Dit verbond is Gods verbond; Hij heeft het gemaakt met Zijn Zoon Jezus Christus: "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene", en het is in Hem met ons opgericht; daarom kan

gezegd worden, dat het met ons opgericht is. Alsof Hij had gezegd: gelijk Ik het met Hem voor u zal oprichten, zo zal Ik het in Hem met u oprichten. En dan zal het gevolg van die wederoprichting zijn: "en gij zult weten, dat Ik de Heere ben"; dat Ik de HEERE ben, een God van kracht, en getrouw aan Mijn belofte. Dikwijls is in toorn gesproken: "gij zult weten, dat Ik de Heere ben"; u zult het tot uw schande weten; maar hier wordt het in ontferming gezegd: "gij zult weten, dat Ik de Heere ben", u zult het weten tot uw vertroosting. Het is een van de dierbaarste beloften: Zij zullen allen de Heere kennen, met een rechtvaardigmakende kennis, zodat zij verlost worden van de schuld van de zonde en van de straf, die in de wet bedreigd wordt; met een heiligende kennis, zodat zij verlost worden van de heerschappij van de zonde en bekwaam gemaakt worden voor de dienst en de gehoorzaamheid van het Evangelie; met een evangelische kennis, een kennis van God in Christus, welke het begin van het eeuwige leven is: "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezondend hebt"; alsmede met een vernederende kennis, waarvan de verootmoedigende uitwerking beschreven wordt in de woorden van onze tekst: *"Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen, dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE."*

Hier kunt u letten beide op de natuur en op de grond van de ware verootmoediging.

1. De natuur en de eigenschappen van ware verootmoediging: "Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande."

2. Haar grond en oorsprong: "wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen, dat gij gedaan hebt;" wanneer u de Heere zo zult kennen, dat u ziet, dat Hij een verzoend God in Christus is. Hij had tevoren gezegd: "Ik zal Mijn verbond gedenken", en wanneer Hij hun het verbond indachtig maakt, dan gedenken zij aan hun zonde en ellende, aan hun boze wegen, en zij schamen zich. Wanneer het verbond hier verder ontsloten wordt, wordt de verootmoediging ook verder uitgebreid. Hoe helderder blijken men heeft, dat God met ons verzoend is, hoe men meer bedroefd en beschaamd zal zijn, dat men tegen Hem gezondigd heeft.

Ik zal de woorden verder verklaren in het behandelen van de volgende leer:

Ware evangelische verontwaardiging is geworteld in de gelovige kennis en een gelovig gezicht van de goddelijke verzoening; of; Dan is een ziel waarlijk vernederd, wanneer zij God aanmerkt als in Christus Jezus waarlijk bevredigd, en dat in Hem Zijn welbehagen is."

Hiertoe zijn de volgende en dergelijke schriftwoorden ter zake dienende: "En zij zullen vrezende komen tot de Heere, en tot Zijn goedheid, in het laatste der dagen." "Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen"; het koninkrijk der genade heersende door de gerechtigheid van Jezus en verklarende, dat God in Hem bevredigd is, is nabij gekomen, en voor uw oren uitgeroepen. Daarom, bekeert u en geloof het Evangelie, het Evangelie van de verzoening. "De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot de Heere" Wat dan? "Zo zal Hij Zich zijner ontfermen; want Hij vergeeft menigvuldiglijk."

Wij zullen, als het de Heere behaagt ons bij te staan deze leer in deze volgorde behandelen:

- I. Wij zullen iets spreken over deze verootmoediging.
  - II. Over deze verzoening, of het bevredigd zijn van God.
  - III. Verder, over het verband tussen die beide, of de invloed, die het gezicht en de kennis daarvan, dat God verzoend of bevredigd is, op deze verootmoediging heeft.
  - IV. En tenslotte van het geheel enige toepassing maken.
1. Wij zullen eerst een weinig spreken over die verootmoediging waarvan hier gesproken wordt. O vrienden, aangezien wij hier zijn samengekomen voor dit werk van verootmoediging, laat ons het beschouwen als het onderwerp van een goddelijke belofte: "gij zult weten, dat Ik de Heere

ben, opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt." Als u dit gezicht had, dan zoudt u temeer hoop hebben van voorspoedig en met vrucht bijeengekomen te zullen zijn. Dit gezicht kan u behulpzaam zijn om te weten, dat u niet bent gekomen om van uzelf een groot werk te doen, alsof God nog met u handelde volgens het oude werkverbond, maar, dat u gekomen bent. om alle verootmoedigende en genezende genade, die u nodig hebt, te krijgen, volgens de inhoud van het genadeverbond, dat een gevend verbond is,

Ik zal vier bestanddelen van deze verootmoediging, die hier beloofd is, vermelden, naar welke wij moeten uitzien en om welke wij moeten bidden, dat zij mogen voortkomen uit de baarmoeder van de belofte, namelijk: herinnering, schaamte, schande en stilzwijgen.

1. Het eerste bestanddeel is herinnering: "opdat gij het gedachtig zijt." Het eerste begin van ware bekering is, dat God een mens tot nadenken brengt: "Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen." Daarom worden wij vermaand ons hart op onze wegen te stellen. Wij vergeten God, en wij vergeten onze zonden tegen Hem, doch wanneer God een goed werk in ons begint, brengt Hij de mens tot nadenken, zodat hij zich zijn zonden herinnert, evenals de verloren zoon, tot zichzelf gekomen zijnde, de zaken ging overwegen. Naar mijn gedachte is onder deze herinnering verlichting en overtuiging inbegrepen. Het eerste middel dat God ter genezing toedient is ogenzalf, opdat u zien mag. Zolang toch de ogen niet geopend zijn zullen zij zich niet bekeren van de duisternis tot het licht (Hand. 26:18). Het eerste schepsel, dat God schiep in de eerste schepping was het licht en het eerste in de herschepping is geestelijk licht. De zondaar is voor de bekering evenals iemand, die in een duistere put ligt te slapen temidden van een menigte adders, en slangen, en vergiftig gedierte. Zolang hij in die duistere put ligt is hij er ook niet bevreesd voor, doch zodra een lichtstraal door een opening inkomt, ziet hij door welk gevaarlijk gedierte hij omringd is. Zo ook hier. Voor de bekering slaapt de zondaar in de duisternis van onwetendheid, godloochening, dwaling en ongeloof; doch zodra een straal geestelijk licht het verstand en het geweten beschijnt, door een krachtdadige overtuiging en verlichting, dan wordt de zonde weer levend, en de zondaar ziet, dat hij als omringd is van levende slangen, die besmet en bedorven zijn met adderen vergif; hij bemerkt, dat zijn hart verwoest is, en besmet met al het vuil van de hel.

Het is geen blote beschouwing of een bloot begrip van onze zondige wegen, wat hier wordt te kennen gegeven. Door een bloot begrip van onze zonden, en van de goedertierenheden die ons bewezen worden, schrijven wij ze veelmaals als op het water; zij zijn niet zo spoedig gedacht of uitgesproken, of wij zijn ze weer vergeten; maar het is een aandoenende herinnering, een blijvende herinnering, zoals de Psalmist had toen hij zeide: "Mijn zonde is steeds voor mij;" zij doen mij schrik aan als een geest. Hij had kunnen zeggen: "De geest van Uria is steeds voor mij; mijn doodslag en overspel gaan nooit uit mijn gedachten." Ja, het is een herinnering van de zonde, als tegen God begaan: "tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen" (Ps. 51:6). Dit is de herinnering waarvan hier gesproken wordt: "gij zult weten, dat Ik de Heere ben, en dan zult gij aan uw boze wegen gedenken, en u schamen, en niet meer uw mond openen, vanwege uw schande." Het is een herinnering van de een of andere zonde, zodat die al de overige in de gedachten brengt, evenals die van de Samaritaanse vrouw; toen Christus haar over haar ontucht sprak, kreeg zij, als op een landkaart, een overzicht van alles wat zij ooit had gedaan. Ja, dit leidt terug tot de bron van de zonde in de natuur: "ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

2. Schaamte is een ander bestanddeel van de verootmoediging, die hier gemeld wordt: "opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt." Wel is waar, zou men kunnen denken, dat deze schaamte dezelfde is als de schande, die hierna gemeld wordt, doch zij mogen naar mijn gedachte als onderscheiden worden beschouwd. Er is een schaamte van het hart, en een beschaamdheid van het aangezicht. Ik versta door deze laatste de schaamte met schande; doch, naar mijn gedachte,

wordt hier voornamelijk de eerste, namelijk de schaamte van het hart bedoeld, omdat het verbonden is aan het met het hart gedachtig zijn van de zonde: "opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt;" dat wil zeggen: u zult een hart beschamende herinnering van de zonde hebben. Deze schaamte van het hart houdt, dunkt mij, in, een verslagenheid of enige mate van verbrokenheid van het hart; een wroeging van het hart, waardoor het hart gepriemd en doorboord wordt; een droefheid en angst van het hart, en de meeste van die bestanddelen van de bekering en van de droefheid naar God, die vermeld worden in 2 Kor. 7:11: "Want ziet, ditzelve, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht? Ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak." Ja, het schijnt te kennen te geven, dat het hart geslagen is met verbaasdheid over zijn zondigheid en met verwondering over zijn dwaasheid. O! Wanneer iemands gedachten, door een geestelijke herinnering, ingedoken zijn in de diepte van zonde en goddeloosheid, zodat hij een inzien heeft in zijn hart en wegen; wat is hij beschaamd, hij weet niet wat hij ervan moet denken. Zijn zonden gaan zijn verstand te boven: "wie zou de afdwalingen verstaan?" Zijne gedachten worden overstroomd door zijn hartzonden, zij gaan zijn kennis te boven: "arglistig is het hart meer dan enig ding, ja dodelijk is het: wie zal het kennen? (Jer. 17:9) Zo iemand wordt verzwolgen in deze grote diepte: "opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt."

3. Het volgende bestanddeel is schande, zoals die hier gemeld wordt, en in Ezra 9:6: "mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot u op te heffen, mijn God; want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel." De arme boetvaardige tollenaar is het tegengestelde van de trotse Farizeeër; hij schaamt zich naar de hemel op te zien. De zonde brengt op de een of andere wijze schande aan, doch het is het beste, als zij in een heilige schaamte voor God brengt. Men kan zich schamen over de zonde, zoals zij ons openlijk te schande maakt voor de mensen, doch de ziel, die waarlijk vernederd is, is beschaamd wegens de zonde voor God, en dat in velerlei opzicht. De zonde maakt hem schuldig. Adam kreeg nooit een kleur uit schaamte, zolang hij zich niet had schuldig gemaakt aan het eten van de verboden vrucht, en voordat hij bemerkte, dat hij naakt was. De zonde maakt hem ondankbaar, en zo schaamt hij zich, dat hij kwaad voor goed vergolden heeft: "Zult gij dit de Heere vergelden, gij dwaas en onwijs volk?" Hij is beschaamd omdat de zonde hem naakt maakt: hij ziet, dat hij naakt is, evenals Adam en Eva dat zagen, nadat zij van de verboden boom hadden gegeten. De zonde berooft ons van ons kleed van gerechtigheid en heiligheid; daarom biedt het Evangelie ons de gerechtigheid van Christus aan als witte klederen, opdat de schande van onze naaktheid niet geopenbaard worde (Openb. 3: 18) De zonde maakt hem een beest, en dat maakt hem beschaamd en is hem tot schande: "toen was ik onvernuftig en wist niets, (Engelse overzetting: zo dwaas en onwetend was ik) ik was een groot beest bij U." De hond, die wederkeert tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk, is niet zo walgelijk als de ziel in haar eigen ogen is, wanneer zij een gezicht krijgt in de zonde: "Ja Heere, ik ben een hond." De zonde maakt hem een dwaas, en daarom is hij beschaamd. Hij beschouwt zich als een dwaas en een krankzinnige, die verzot geweest is op drekgoden; en is dat geen grond van beschaamdheid? De zonde maakt hem een slaaf, en is dat geen schande? Helaas! Dat ik een slaaf van de duivel en een gevangene van menigerlei begeerlijkheden ben geweest! Ja, de zonde maakt hem een duivel, en hij ziet, dat hij een gevleesde duivel is, en daarom schaamt hij zich zelfs, dat hij onder de kinderen der mensen zou gerekend worden, laat staan onder de kinderen Gods. Hoe zou hij tot God kunnen opzien bij het gezicht, dat zijn natuur niet alleen aards, maar hels, niet alleen natuurlijk, maar ook duivels is (Jak. 3:15). Hij ziet, dat zijn zonde niet alleen groter is dan die van de heidenen, maar groter dan de zonde van de duivelen. Die hebben nooit tegen Christus gezondigd, zoals hij. In één woord, hij is beschaamd omdat zijn zonde de eeuwige Zoon van God, de God van de eer, smaad en schande heeft aangedaan, die het kruis heeft verdragen en de schande veracht, welke

onze zonde Hem heeft berokkend, ja, die door ons voortgaan in de zonde openlijk is te schande gemaakt. Ach! Wat wrijft de boetvaardige zondaar zichzelf een schande aan! Ik heb van Diodorus, een wijsgeer, gelezen, dat hij dood neerviel van schaamte, wegens de schande, dat hij een bewijsgrond, die hem was voorgelegd, niet kon oplossen. O! Als wij de afschuwelijkheid van onze zonde recht bevatten, wij zouden ons dood schamen voor God!

4. Het volgende bestanddeel is stilzwijgen: "En niet meer uw mond opent vanwege uw schande." Dit heilig stilzwijgen voor God geeft te kennen, dat men zijn mond niet tegen God opent, dat men niet over Zijn bedelingen durft twisten, maar erkent, dat God alleen recht heeft tegen ons te spreken; "dat Hij rechtvaardig is in Zijn spreken, en rein is in Zijn richten" (Ps. 51:6). Het houdt in, dat men zijn mond niet opent met klachten over Hem, of met verwijten tegen Hem, hoe ook Zijn bedoelingen zijn: "Wat klaagt dan een levend mens? Een mens wegens de straf zijner ongerechtigheid?" (Engelse overzetting Klaagl. 3:39). Het geeft een stille onderwerping aan de wil van God te kennen, met de Psalmist zeggende: "Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan" (Ps. 39:10). Het geeft een stilzwijgend aanvaarden van de beschuldiging van zonde en schuld te kennen, met rechtvaardiging van God en veroordeling van onszelf: "opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij" (Rom. 3:19). Het houdt in een overtuiging van vorige trotsheid, in de mond tegen God open te doen; die niet meer openen geeft te kennen, dat men dit van tevoren deed. De mensen rechtvaardigen en verdedigen zich van nature, door zich te bedekken met de vijgenbladeren van de een of andere onnozele verontschuldiging. Daarom worden de dwalingen in beginsel een vrije manier van denken genoemd, en noemt men dwalingen in de praktijk vrijheid van handelen. Dronkenschap noemt men kameraadschap: vloeken wordt als iets dappers aangemerkt; hoererij wordt als een jongensstreek beschouwd; boosaardigheid en wraak gaan door onder de naam van rechtvaardige toornigheid. Zo is de mond van de hele wereld geopend tegen God in het rechtvaardigen van de zonde; doch wanneer de mens verootmoedigd is, is de mond gesloten. Eindelijk, het geeft een voortdurende, hebbelijke zelfveroordeling te kennen, en dat men al de dagen van zijn leven een gesloten mond heeft vanwege de zonde, want zo luiden de woorden: "opdat gij uw mond niet meer opent." De gewone praktijk en het voortdurend grondbeginsel van de vernederde ziel is, dat zij haar mond niet meer opent, maar, dat zij steeds stilzwijgt voor God.

II. Ons tweede punt was, dat wij een weinig zouden spreken over de oorsprong en de grond van deze verootmoediging; of, wanneer een zondaar daartoe gebracht wordt, namelijk: wanneer God met hem verzoend is over al hetgeen hij gedaan heeft; of, wanneer Hij met hem bevredigd is. Ik zal over zes eigenschappen van deze vrede handelen, die ook in de tekst zijn inbegrepen,

1. Het is een welgegronde vrede; vrede gegrond op een verzoening; want dat schijnt het woord bevredigd duidelijk te kennen te geven: Ik ben ten volle verzoend en bevredigd door het bloed van het verbond, dat ik met u in Christus heb opgericht. Ik heb verzoening gevonden; Ik heb Christus voorgesteld tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving van de zonden, die tevoren geschied zijn, door de verdraagzaamheid Gods. Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd: opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit het geloof in Jezus is (Rom. 3:25, 26). Hij heeft vrede gemaakt door het bloed des kruises (Kol. 1:20). De Heere had lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswil, die Zichzelf voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer, Gode tot een welriekende reuk."

2. Het is dan ook een Goddelijke vrede: "Ik ben bevredigd, zegt de Heere." Het is een vrede van Gods vinding, een vrede van Gods openbaring, een vrede van Gods maaksel; het is een vrede,

daar God in roemt: Ik ben verzoend, Ik ben bevredigd. O goede tijding, te mogen horen van een bevredigd God.

3. Het is een tegenwoordige vrede: "Ik ben bevredigd, zegt de Heere", hoewel Ik beledigd was, nochtans "ben Ik nu bevredigd." Ik was mishaaagd door de zonde, maar ik heb een welbehagen in Christus. Ik ben bevredigd, want de offerande is geofferd. Weliswaar werd dit in onze tekst gezegd, voordat Christus in onze natuur verschenen en gestorven was; doch omdat Christus het op Zich had genomen was het zo goed alsof het geschied was. Daarom zeide Hij toen: "Ik ben bevredigd": hoeveel te meer mogen wij dan geloven, dat God nu zegt: "Ik ben bevredigd."

4. Het is een persoonlijke vrede: "Ik ben met U bevredigd." Het is wel is weer een algemene vrede, die door Christus is bekend gemaakt volgens de zang van de engelen: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen"; doch die bijzonder is bekend gemaakt in Sion, namelijk aan alle zondaren in Sion, en aan iedere zondaar in het bijzonder, die het Evangelie hoort. Als u het geklank kent, dan kunt u weten, dat het God is, Die zegt: "Ik ben met u bevredigd, en ik heb aan al Mijn gezanten last gegeven het Evangelie des vredes aan U te prediken: 'gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen', iedere zondaar van het menselijk geslacht, dat Ik voor hem bevredigd ben." "Tot U is het woord dezer zaligheid gezonden." Tot u, man; tot u, vrouw; tot ieder persoonlijk, oud of jong. Helaas! Wat dunkt u van uw zondigen tegen deze God, Die zegt: "Ik ben voor u bevredigd?" Zal dit uw hart niet breken wegens uw vijandschap, wanneer Hij zo'n liefde voor u uitdrukt, zeggende: Ik ben voor u bevredigd?"

5. Het is een wonderlijke en verrassende vrede met een niettegenstaande: niettegenstaande alles wat u gedaan hebt", of, voor al hetgeen, dat u gedaan hebt." "Gij spreekt en doet die boosheden, en neemt de overhand" (Jer. 3:5) U mag die gedachtig zijn, maar Ik zal ze niet gedenken: Uw zonden en Uw ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken. "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende", doch hun de gerechtigheid van Christus toerekenende. Ik heb betaling gekregen voor al hetgeen, dat u gedaan hebt, daarom ben Ik voor u bevredigd voor alles, dat u gedaan hebt. Niet een van uw zonden, meerdere of mindere, die niet voldaan is. De prijs van de verlossing is ten volle betaald.

6. Het is een afgekondigde vrede, een vrede daar over gesproken en die bekendgemaakt is; en wie spreekt ervan? Er staat geschreven. "De Heere zal tot Zijn volk van vrede spreken", en hier wordt over een verzoening gesproken met een "alzo zegt de Heere Heere": wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen, dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere Heere." Alzo zegt de Heere Heere tot u: voor al hetgeen, dat gij gedaan hebt, en niettegenstaande alles, dat u gedaan hebt, ben Ik voor u bevredigd.

Hier is een zekere grondslag en een vaste grond voor uw geloof; het is het woord, dat uit de mond des Heeren is uitgegaan, het is door die God gesproken, Die het niet berouwen kan, die Zijn woord niet kan herroepen, Die het nooit kan intrekken. "Het woord des Heeren blijft in der eeuwigheid", en op dit Woord kunt u uw geloof, uw vertrouwen en uw hoop bouwen. O zondaar, het is het Woord van die HEERE, Die een aanzijn kan geven aan hetgeen Hij zegt; het is een Woord van vergeving en vrede voor u, o schuldige zondaar! O wilt u de genadige vrijstelling van straf aannemen, die door de grote God is afgekondigd over het rode kruis van bloed van Christus, en over het marktplaatsplein van dit eeuwig Evangelie?

III. Ons derde punt was: De invloed aan te tonen, die het gezicht en de kennis van deze vrede, en de verzoening door Christus, die de zondaar worden bekendgemaakt, op de verootmoediging van de zondaar heeft. Het verband toch tussen die beide blijkt duidelijk uit

het woordje wanneer: "opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik verzoening doen zal;" wanneer Ik bevredigd ben, of, wanneer u de Heere zover zult kennen, als in het voorgaande vers staat, dat u ziet en verstaat, dat Ik voor u bevredigd ben, voor al hetgeen, dat u gedaan hebt. Dit is de hoofdbron van ware bekering en verootmoediging. Daarom zegt onze Kleine Catechismus, dat bekering, of het terugkeren van de zonde tot God, met droefheid over, en een haten van de zonde, voortvloeit uit een recht besef van de zonde en een bevassing van de barmhartigheid Gods in Christus. Nu, indien u zich bewust bent, dat u waarlijk een zondaar bent, luistert dan naar de goede tijding, dat er ontferming bij God door Christus is. De bevassing daarvan zal er toe bijdragen, dat u zich vernedert; en hier wordt die ontferming afgekondigd: Ik ben voor u bevredigd.

Wij kunnen de invloed, die de kennis en het gezicht, dat God in Christus bevredigd is, op de evangelische vernedering heeft in de volgende bijzonderheden duidelijk maken.

1. De Evangelieboodschap, dat God in Christus bevredigd is, is het voertuig van de Geest Gods: (Gal. 3:2) "Hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking van het geloof?" Het Evangelie is de bediening des Geestes. Indien de Geest komt door de prediking van het Evangelie des vredes en van de verzoening, dan moet de evangelische vernedering langs diezelfde weg komen; want Hij is de Geest van de genade en van de gebeden, van de bekering en van de verootmoediging.

2. Het geloof komt door het gezicht dat God bevredigd is: "Het geloof is uit het gehoor" (Rom. 10:14). Het geloof is uit het horen van deze goede tijding, en dan reinigt het 't hart en werkt door de liefde. Wie had ooit geloof, anders dan door de openbaring van de genade en van de barmhartigheid Gods in Christus? En wie had ooit dit geloof van de barmhartigheid, die daardoor niet week en verootmoedigd werd?

3. Het is door dit gezicht, dat God bevredigd is, dat de hoop geboren wordt: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop" (1 Petrus 1:3): de hoop des levens, de hoop der heerlijkheid. En een ieder, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is. Hoe meer de ziel van deze reiniging heeft, hoe meer zij verootmoedigd en beschaamd is vanwege de zonde.

4. Het is door het gezicht, dat God in Christus bevredigd is, dat het leven in de ziel komt. Hierom wordt het Evangelie des vredes de bediening des levens genoemd, in tegenstelling met de wet, die de bediening des doods is (2 Kor. 3:7). Laat iemand de wet prediker als een verbond des levens, op het doen een hemel belovende, als men zo en zo doet; of laat hem de wet prediken als een verbond des doods, als hij het niet doet, en zo met al het kunnen en de welsprekendheid van de wereld met de hel en de verdoemenis dreigen; nochtans zal hij nooit in staat zijn daardoor een ziel op te wekken tot een levende hoop, of een ziel uit de dood tot het leven te brengen. Neen, dat is onmogelijk. Het mag hen dood preken, maar nooit levend. Het is de boodschap en het gezicht, dat God bevredigd is, dat de ziel levend maakt, en dan wordt zij het gedachtig, en zij schaamt zich, en wordt beschaamd vanwege haar zonden.

5. Het is het zien, dat God bevredigd is, of de openbaring van de genade van God in Christus, waardoor vrijheid wordt ingebracht: "Waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid" (2 Kor. 3:17). Elk wettisch mens zit in ketenen en boeien, doch zoveel als iemand kent van de vrede met God, zoveel vrijheid en ruimte heeft hij: vrijheid van zielsbanden, vrijheid om hartelijk te treuren over de zonde, en er zich vanaf te wenden. Dan worden de banden losgemaakt en het

hart verbroken. O! Laat de barmhartigheid zich uit aan zo een als ik ben! Dan worden de banden losgemaakt en het hart verbroken.

6. Het gezicht, dat God bevredigd is, verwekt liefde; want Zijn liefde doet de onze ontbranden. en zo wordt de vijandschap gedood. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft" (1 Joh. 4:19). Als de grote God Zijn grote liefde openbaart aan de zondaar, die hard van hart is, dat verbreekt zijn hart, en zo dringt de liefde Gods in Christus het, en maakt het beschaamd over zijn vijandschap, en het schaamt zich over zijn weerspanning tegen zulke ingewanden, die van barmhartigheid rommelen.

7. Het gezicht dat God bevredigd is, brengt blijdschap en gezondheid aan de ziel toe, en dan, de blijdschap des Heeren onze sterkte zijnde, kunnen wij met tranen van blijdschap voor de Heere, onze Maker, neervallen. het geweten wordt dan genezen door het verzoenend bloed van Christus, en de ziel zegt dan hartelijk: O! Laat ik nooit weer zondigen, laat ik nooit weer mijn mond tegen God openen.

8. Het gezicht, dat God bevredigd is, of de openbaring van de genade van God, heersende door de gerechtigheid van Christus, is het kanaal van de kracht Gods: "Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft. Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof tot geloof" (Rom. 1:16, 17). Aangezien dit het kanaal van de goddelijke kracht is, werpt deze kracht Gods de hoogmoed van het hart terneder, en vernedert zij de ziel onder de krachtige hand Gods. Dat God in Christus bevredigd is heeft dus een zedelijke en natuurlijke invloed op de verootmoediging; een zedelijke en bewijsvoerende invloed: o! Zal ik niet beschaamd en te schande worden vanwege mijn ondankbaarheid tegen zulke liefde en genade als mij geopenbaard is? Het heeft ook een natuurlijke, krachtige, werkdadige invloed; want zo trekt de Heere de ziel met touwen der liefde, Hij maakt het harde en ijskoude hart week en doet het smelten door het vuur van Zijn oneindige liefde.

IV. Ons vierde punt was de toepassing. Is het zo, zoals gezegd is, dat ware evangelische verootmoediging geworteld is in de gelovige kennis, dat God verzoend is, ziet dan hieruit:

1. Wat de gronden zijn, dat God een twist heeft en in toorn ontstoken is tegen de zichtbare kerk, en dat Hij niet met haar bevredigd is. Ik zal twee gronden opnoemen uit deze tekst en zijn verband.

(1) Wanneer die kerk of dat land niet weet, dat de Heere God is; wanneer zij Hem niet kennen en niet weten dat Hij de Heere is; een Heere van allen in 't algemeen, en Heere van Zijn kerk in het bijzonder; wanneer Hij niet erkend wordt als de Heere van de wijngaard, maar verloochend wordt in Zijn soevereiniteit en opperheerschappij over Zijn kerk, als Hij in zijn waardigheid als het Hoofd van de kerk wordt gekrenkt. Hiervan staat geschreven: Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is," Wanneer Christus openlijk wordt aangetast in Zijn allerhoogste Godheid, kan het niet anders of dit moet een voorname grond van twist zijn.

(2) Wanneer die kerk of dat volk niet in Hem gelooft als een God, Die in Christus bevredigd en verzoend is; wanneer Hij niet wordt erkend voor hetgeen Hij in Zijn Woord openbaart, dat Hij is; wanneer niet geloofd wordt, dat Hij in Christus bevredigd is, maar men bezig is zichzelf met Hem te verzoenen en een gerechtigheid van zichzelf op te richten; wanneer men een andere weg bedenkt om God te bevredigen, dan Hij geopenbaard heeft, menende God te behagen door zedelijke wettische verrichtingen, en zo van het Evangelie afwijkt.

2. Ziet hieruit welke de vruchten en blijken zijn van Gods toorn over een kerk of een land, en dat Hij daarmee een twist heeft en niet bevredigd is; en, bijgevolg dat zij de Heere niet kennen als een God, Die in Christus verzoend is.

- (1) Wanneer zij er niet toe gebracht zijn aan hun zonde te gedenken; want, wanneer God bevredigd is, dan zijn zij ze gedachtig. Hier is een blijk, dat God op een kerk blijft toornen, wanneer zij hun zonde niet gedachtig zijn; hun afvalligheid niet gedachtig zijn; niet gedachtig zijn, dat zij en hun vaders gezondigd hebben, en dat niet willen gedenken; wanneer zij hun bondsbreuk en meinedigheid niet gedachtig willen zijn, noch de oneer, die zij God hebben aangedaan. Wanneer God over een volk des ontfermens gedenkt, dan gedenken zij aan hun zonde. Wanneer Hij hun zonden vergeet dan zijn zij ze gedachtig; doch wanneer zij hun zonden vergeten, dan gedenkt Hij ze.
- (2) Wanneer zij niet tot beschaamdheid van het hart gebracht zijn, omdat zij zo gezondigd hebben; wanneer zij het niet gedachtig zijn, zodat zij zich schamen. Indien zij het slechts gedachtig zijn, zonder schaamte, dat is zo goed alsof zij het niet gedachtig zijn; wanneer zij hun zonde gedenken en ze gering achten; wanneer zij hun zonde gedachtig zijn, en nochtans niet gedenken tegen Wie zij gezondigd hebben; noch de snoodheid, noch de verzwarende omstandigheden, noch het gevaar van de zonden, en dat zij de toorn van God verdienen, zodanig gedachtig zijn, dat het hun ter harte gaat en zij voor God aangedaan en beschaamd zijn.
- (3) Wanneer zij niet zowel tot beschaamdheid van het aangezicht, als tot beschaamdheid van het hart gebracht zijn; wanneer zij in plaats van met schaamte aan hun zonden te gedenken, zonder schaamte zondigen, zich niet schamen vanwege hun zonden, doch hun zonde als Sodom vrij uitspreken en stoutmoedig zijn in het zondigen, zich in hun aangezicht sterkende tegen schaamte en blozen. Wanneer de mensen schaamteloos worden in hun zondigen, schaamteloos in hun afvalligheid, schaamteloos in hun verval, onbeschaamd niettegenstaande al hun verdorvenheden; ja zonder schaamte in hun zonden voort~ gaan, niettegenstaande al de overtuigingen, die zij krijgen.
- (4) Wanneer zij niet zo tot stilzwijgen zijn gebracht, dat zij hun mond niet openen tegen God, maar zichzelf rechtvaardigen; wanneer zij hun mond opendoen en zeggen, dat zij onschuldig zijn, dan blijft God twisten: (Jer. 2:35) "Nog zegt gij: zeker ik ben onschuldig, Zijn toorn is immers van mij afgekeerd; ziet Ik zal met u rechten, omdat gij zegt: Ik heb niet gezondigd." Wanneer zij zich verheffen, als zij zich met open mond rechtvaardigen, in plaats van hun mond te openen, om hun zonden te belijden en de Heere te rechtvaardigen. Wanneer zij niet openlijk en onpartijdig hun zonde willen belijden; wanneer zij niet openhartig, noch ten volle, noch als een volk of als een kerk, willen belijden, dat zij gezondigd hebben: maar eerder hun mond openen om zichzelf te rechtvaardigen, en diegenen te veroordelen van welken het doel en streven is hun zonden te belijden, en die er tegen getuigen.

3. Is het zo, dat een ziel dan waarlijk verootmoedigd is, wanneer zij verstaat, dat God waarlijk bevredigd is, en in Christus een welbehagen heeft? Ziet dan hieruit de ellendige toestand van geruste zondaren, die God in Christus niet kenen. Zij zijn hun zonde tegen God niet gedachtig. Zij zondigen zonder schaamte, en openen hun mond tegen God, zichzelf verdedigende en rechtvaardigende. Zij beroemen zich op hun schande; zij zien hun zondigheid niet.

4. Zie hier de oorzaak waarom er zo weinig verootmoediging is. Omdat er zo weinig geloof is van het Evangelie des vredes. Het ongeloof, waardoor men niet weet en gedenkt, dat God in Christus een bevredigd God is, is er de voornaamste oorzaak van; daarom zijn zij hun zonde niet gedachtig. Zij geloven niet, dat God vrede met hen wil maken, daarom zijn zij met God in oorlog. Misschien denken en verbeelden zij zich, dat het vrede tussen God en hen is; doch als

zij het waarlijk door het geloof deelachtig waren, was het onmogelijk, dat zij in vrede konden leven met de zonde.

5. Zie hieruit de onvergelykelykheid van de genade en de goedertierenheid Gods, dat Hij vrede verkondigt voor opstandelingen, en verklaart, dat Hij voor hen bevredigd is, niettegenstaande alles wat zij gedaan hebben; dat Hij Zijn gezanten zendt, om in Zijn Naam vrede te verkondigen en hun het Woord de verzoening toe te vertrouwen, om u in Zijn Naam te bidden u met God te laten verzoenen, omdat Hij Christus zonde voor ons gemaakt, en Hem tot een offerande voor ons gegeven heeft, waardoor Hij bevredigd is.

6. Zie hieruit de noodzakelykheid van de prediking van het Evangelie des vredes, omdat er anders geen ware bekering, noch evangelische vernedering zijn kan. De mensen zullen nooit hun zonden gedachtig zijn en zich daarover schamen, zolang zij niet horen en weten, dat God verzoening gedaan heeft voor al hetgeen, dat zij gedaan hebben. De leer van het Evangelie is een hartvernederende en het hart week makende leer, doch een wettische leerwijze is van zo' verhardende aard, dat die, al preekt iemand nog zozeer het leven voor hem die de wet doet, en de dood aan de overtreder van de wet, het alleen zal uitwerken, dat het hart tegen God verhard en zijn opstand en woede opgewekt wordt; want, "de wet werkt toorn." Nooit zal een zondaar zijn zonden gedenken en daarover schaamrood worden, zolang hij niet verstaat, dat God niet aandringt op het verbond van doen, of op het verbond van bedreiging, dat van Sinaï met toorn dreigt; doch wanneer God verklaart, dat Hij in Christus bevredigd is, en de zondaar de leer van vergiffenis om niet, van vergeving aan schuldige zondaren, en vrede met weerspannige zondaren hoort, dan zal hij zijn zonden gedachtig zijn en zich schamen. Wat! zegt hij, is er ontferming, vrede en vergeving voor mij! Dan smelt de ziel weg.

7. Zie hieruit wat de hoofdzonde is van de tijd en van het geslacht waarin wij leven. Wat onze voornaamste zonde en de wortel van al onze andere zonden en weerspannigheid is, namelijk, ongeloof en het verwerpen van het Evangelie des vredes: het niet geloven van deze tijding, dat God in Christus bevredigd is. Niets verwekt Hem zozeer tot toorn als het geringschatten en het verachten van Zijn goedertierenheid. Waarom is ons volk zijn zonde niet gedachtig? Waarom zijn wij niet beschaamd vanwege onze zonde? Waarom is er geen belijdenis van zonde met schaamte en beschaamdheid van het aangezicht? Waarom vernedert men zich niet? Omdat de mensen niet in Christus geloven, of, dat God in Christus bevredigd is. Wij hebben onze God, onze legering vergeten, wij kennen Hem niet, en geloven niet in Hem als een verzoend God. Niets doet zozeer Zijn toorn ontbranden als het verachten van Zijn liefde. Waarom anders heeft Hij de wapenen tegen ons aangegord, dan omdat wij de vrede afwijzen, die Hij verkondigt? Waarom anders wapent Hij de Roomse strijdkrachten tegen ons en verschijnt Hij in Zijn grimmigheid, dan omdat wij Zijn goedgunstigheid verwerpen? Hij kan ons rechtvaardig de bitterheid van de oorlog doen proeven, omdat wij walgen van de zoetheid van de vrede, de vrede, die Hij verkondigt door Christus.

8. Zie hieruit een kenmerk van ware evangelische verootmoediging. Wanneer is iemand waarlijk vernederd vanwege de zonde? Dan, wanneer de liefde Gods in Christus hem beschaamd doet zijn wegens zijn vijandschap; wanneer hij, in het gezicht van de genade van God, zich schaamt over zijn ondankbaarheid; wanneer hij de Heere en Zijn goedheid begint te vrezen, wanneer hij veel liefheeft, omdat hem veel vergeven is; wanneer de genade van God, die hem verschenen is, hem onderwijst de goddeloosheid en de wereldse begeerlykheden te verzaken, wanneer de tijding, dat God voor hem bevredigd is, voor al hetgeen, dat hij gedaan heeft, hem meer doen smelten dan al de vlammen van Sinaï konden uitwerken; wanneer zijn mond gestopt is van kwaad tegen de Heere te spreken, omdat Gods mond opengedaan is, om van vrede tot hem te

spreken; wanneer het gezicht van vrede en vergeving en het bewustzijn van Gods goedertierenheid over hem, hem beschaamd maakt over zijn liefdeloosheid jegens God.

9. Zie hieruit wat het eigenlijke werk is van een biddag, namelijk: uw zonde gedachtig te zijn en u te schamen, o! dat ons land zijn zonde mocht gedenken: dat koning en parlement hun zonde gedachten; dat leraars en gerechtshoven aan hun zonden gedachtig waren en zich schaamden. Laat een ieder van onze zijn zonde gedenken, en al wat wij gedaan hebben. Gedenkt de zonde van uw hart en uw natuur; de zonde van uw jeugd en de dwaasheden van uw jongelingsjaren; de zonde van uw rijpere leeftijd; gedenkt de zonde in uw beroep, u die er buitensporig naar verlangt rijk te zijn, hoe u liegt, en bedriegt, en zweert, en de Sabbat schendt; gedenkt de zonde van uw heilige dingen, van uw lezen, bidden, horen, avondmaalgaan; gedenkt de zonden van laten en doen, waaraan u schuldig staat; wees het gedachtig en schaamt u; wees het gedachtig en wees beschaamd, en zwijgt stil, en opent niet meer uw mond vanwege uw schande.

10. Zie hieruit hoe en in welke weg u tot dit recht gedachtig zijn van uw zonden, en tot ware verootmoediging vanwege uw zonden kunt komen. De grote en voornaamste plicht, om tot deze verootmoediging te geraken, is een blik op een bevredigde God. Als u tot een heilige schaamte en tot beschaamdheid van het aangezicht vanwege uw zonde wilt komen, weet dan en geloof, dat God voor u verzoend is over al hetgeen, dat u gedaan hebt, dat er ontferming voor u is in God.

Vraagt u: *Hoe zal ik weten, dat God voor mij bevredigd is? Want ik zou eerder denken gehoord te hebben, dat God toornig op mij is vanwege mijn zonde, aangezien Hij een God is, Die alle dagen toornig, en Die Zijn toom tegen de zondaren openbaart.*

Dan antwoord ik: Ja, dat is zo, in de wet is Zijn toom geopenbaard: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." De bedreiging van de wet zal over u worden uitgevoerd, indien u de genade van het Evangelie niet aanneemt. Gelijk u weet, dat u de toorn Gods onderhevig bent, omdat het in de wet geopenbaard is; zo kunt u ook weten, dat u Gods ontferming kunt deelachtig worden, omdat het in het Evangelie geopenbaard is, en deze ontferming wordt u gegeven in de bedeling van het Evangelie. De deur van de hoop is voor u geopend. God heeft ons geboden het Evangelie aan alle creaturen te prediken; en wat is dit Evangelie des vredes? Dit, namelijk, dat God in Christus voor u bevredigd is, voor al hetgeen, dat u gedaan hebt.

Misschien zult u tegenwerpen: *Maar God heeft niet ten doel, of geen voornemen, zich over allen te ontfermen, hoe kan ik dan deze aanbidding van het Evangelie op mijzelf toepassen?*

Ik antwoord: God heeft Zijn verborgen voornemen niet gesteld tot de regel van uw geloof, maar Zijn Woord. U kunt en zult Zijn genadig voornemen kennen, indien u maar eerst Zijn Woord aanneemt en geloof, waarin Hij spreekt, zeggende: "Ik ben voor u bevredigd voor al hetgeen, dat u gedaan hebt."

"Maar", zegt u, "ik ben een monster van zonde; ik ben een oude zondaar, een verharde en stouthartige zondaar."

Wel, hoor dan Zijn Woord, dat zegt: "In Christus ben Ik voor u verzoend, over al hetgeen, dat u gedaan hebt." Helaas! Maar ik heb zoveel kwaad gedaan als ik kon. Ja maar Hij zegt: "Ik ben voor u bevredigd voor al hetgeen, dat u gedaan hebt."

Werpt u nog tegen: "o maar ik heb God onteerd; ik heb Christus beledigd; ik heb de Geest smaadheden aangedaan; ik heb mijn naaste ongelijk gedaan; ik heb vele dwaasheden gedaan, daar u niet van weet"? Dat zal wel zo zijn, doch wat zou dat? God zegt: ziet ik ben in Christus verzoend, en Ik ben voor u bevredigd voor alles wat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE",

"Helaas!" zegt u, "maar ik heb meer goddeloosheid bedreven, dan ooit enig zondaar voor mij gedaan heeft; als u wist wat ik gedaan heb, zoudt u niet denken noch zeggen, dat er in God gedachten des vredes over mij zijn."

Ik antwoord: Wel, dat heeft weinig te betekenen, wat ik denk of zeg: doch hoor wat God zegt: "Ik ben voor u bevredigd voor al hetgeen, dat gij gedaan hebt." U kunt dat niet indenken, maar Mijn gedachten zijn niet als uw gedachten. "Want gelijk de hemelen hoger zijn als de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger als uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten."

"Wel", zegt u, "als dat het geval is, dat God in Christus voor mij verzoend is, over alles, dat ik gedaan, en gedacht, en tegen Hem gesproken heb; dat is zo'n verwonderlijke leer, en zulke verbazende genade, die daarin mij geopenbaard wordt, dat ik verbaasd sta bij de gedachte van zulke wonderbare genade, en mij schaam als ik denk aan mijn grote goddeloosheid tegen zo'n genadige God."

Is dat zo? In Gods grote Naam, u mag wel beschaamd zijn, ja u in het stof wegschamen! Dit is juist de plaats waar God u hebben wil, en waartoe Hij u Zijn genadeverbond bekendmaakt, namelijk: "opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen, dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE."